

ธรรมว่า

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาก อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม

ใครแสดงธรรมก็แล้วแต่ เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน ๕,๐๐๐ ปีนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม สัจธรรมอันนั้นกังวานในหัวใจขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน วิมุตติสุขๆ เป็นมาตรฐานไว้คอยเช็คพระ ใ้พระปฏิบัตินะ ว่า
มันมีอยู่จริงหรือเปล่า ถ้ามันมีอยู่จริงมันเป็นมาตรฐานเดียวกัน ถ้ามาตรฐานเดียวกัน นี่เป็นสัจ
ธรรมไ

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรา
ได้บวชเป็นพระ บวชเป็นพระ บวชเป็นพระปฏิบัติเสียด้วย ถ้าบวชเป็นพระปฏิบัติ ศีล สมาธิ
ปัญญา สิ่งที่เราฝึกหัด เราจะประพฤติปฏิบัติให้มันขึ้นมาตามความเป็นจริงในหัวใจของเรา

คนมีการศึกษาๆ เขามีการศึกษามาแล้วเขารู้ว่าเขาเคยผ่านการศึกษามา เขารู้ว่าอะไร
ผิดอะไรถูก อะไรควรและไม่ควร เพียงแต่ว่าเขาทนสิ่งเร้าในสังคมภายนอกไม่ได้ เขาทนสิ่งเร้าใน
หัวใจของตนที่มีแรงปรารถนาขับเคลื่อนโดยกิเลสตัณหาความทะยานอยากไม่ได้ เขาทนไม่ได้ๆ ทั้งๆ
ที่เขารู้ๆ นั้นแหละ

แต่ของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เรามาบวชเป็นพระ ถ้าบวชเป็นพระ
แล้ว วันนี้วันสำคัญในทางพระพุทธศาสนา

เวลาครูบาอาจารย์ของเราจะ สมัยที่โลกเขาเจริญนี้แหละ แต่สังคมมันยังไม่ตื่นตัวขนาดนี้ เวลาวินวิสาขบูชาก็เป็นประเพณีวัฒนธรรมกัน นี่เป็นงานในท้องถิ่น งานในพื้นที่บ้าน เวียนเทียน ฟังเทศน์ฟังธรรม

ครูบาอาจารย์ของเราออกฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เวลาอยู่ในป่าในเขา หลวงตาพระมหาบัว เวลาท่านลาหลวงปู่มนไปวิเวก

ให้ทำมาสมาคนเดียวนะ วิสาขะอยู่ในป่า ให้ปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าเป็นสังขจะเป็นความจริงของเราขึ้นมา สิ่งที่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมามันเป็นปัจจัยตั้งเป็นสันติภูมิโก รู้เองเห็นเองในหัวใจของตน ในแนวทางการประพฤติปฏิบัติ แล้วมันเป็นความจริงๆ ขึ้นมา

วันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด ตรัสรู้ และปรินิพพาน เวลาอบรมบ่มเพาะครูบาอาจารย์ของเราเป็นพระอรหันต์ เอตทัคคะ ๘๐ องค์ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา พระโมคคัลลานะทำพูดสิ่งใด ทำสิ่งใด มันหัวใจเดียวกัน มันเข้าใจกัน มันไม่มีอะไรมาขัดมาแย้งกัน เวลาพระโมคคัลลานะไปไหนมาก็แล้วแต่ จะมาเล่าให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฟัง นี่รู้กันๆ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มนท่านประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง มันก็รู้กันๆ ใครจริง ใครไม่จริง

แล้วถ้าไม่จริง ส่วนใหญ่มันไม่จริงมันมีมากมายมหาศาล ท่านถึงพูดไว้ไง ต่อไปข้างหน้ามันจะแข่งหน้าแข่งหลัง

คำว่า “แข่งหน้าแข่งหลัง” เพราะมันไม่มีมาตรฐาน มันไม่รู้จักมาตรฐาน คนที่ไม่มีมาตรฐาน ไม่รู้จักมาตรฐาน แล้วมาตรฐานอยู่ไหนล่ะ ก็อยู่ที่ความพอใจของกูไง แล้วของกูเป็นธรรมเสียด้วย ของพวกเอ็งไม่ใช่ ของกูนะของจริง

จริงของใคร จริงก็เลสไ้ นี่เขาว่าๆ ก็เลสมันว่าของมันทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเราว่าๆ ละ เขากับเราว่า

ถ้าเราว่า เราว่าของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา วันนี้นั้นสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราอยู่กับครูบาอาจารย์มานะ วันพระวันโกนเนสัชชิก

เวลาปฏิบัติใหม่ๆ เวลาเราปฏิบัติมาด้วยกัน เวลาครูบาอาจารย์ ลูกศิษย์ครูบาอาจารย์สำนักเดียวกัน แนวทางอันนั้นนะ หลวงปู่มั่นท่านวางวัตรปฏิบัติไว้อย่างไร

เวลารุ่นหลาน รุ่นเหลนไป ลูกศิษย์ใครๆ มันก็เพราะอาจารย์เขาจะเข้มขันหรือจะหนักแน่นในข้อวัตรปฏิบัติในเครื่องอยู่ของใจๆ

ถ้าใจปล่อยปละละเลย จบครับ มันไหลไปหมดละ แล้วไหลไปแล้ว มันไหลไปโดยกิเลสใจ เขาว่า “เดี๋ยวนี้โลกเจริญแล้ว โลกเขาเจริญ สิ่งเครื่องใช้ไม่สอยมันมีทุกอย่างพร้อม” นี่เขาว่า

เราว่าละ

ถ้าเราว่า เราใช้แล้วใจเราเป็นอย่างไร ถ้าเราไม่ใช้ เราก็กระวนกระวายเหมือนกัน เพราะมันทุกข์มันยากมันลำบาก แล้วถ้ามันสุขสบาย มันก็พอใจ เราใช้แล้วเราเป็นอย่างไร แล้วเราใช้แล้ว แล้วจิตใจมันเหิมเกริมหรือไม่ นี่เราว่า เราว่าเพราะเราเทียบได้ เราเทียบได้ว่ามันเป็นจริงหรือไม่ มันเป็นประโยชน์กับใคร มันเป็นประโยชน์กับกิเลสหรือเป็นประโยชน์กับธรรม

ถ้าเป็นประโยชน์กับธรรม ความจำเป็นในโลก โลกมันเจริญแล้วเอามาใช้สอยไ้ เอามาใช้สอยเพื่อการเผยแผ่ธรรมๆ

แต่การเผยแผ่ธรรม เอาอะไรไปเผยแผ่ เอากิเลสไปเผยแผ่ใช่ไหม

เขาว่าๆ นะ เขาว่าๆ ก็ดำรับดำราใจ เขาว่าๆ ก็เขาเล่าว่า

เราว่า สติก็ของเรา สมาธิก็ของเรา ถ้าเป็นสมาธิ มันเป็นสมาธิของเราขึ้นมาให้ได้ แล้วถ้ามันเป็นสมาธิ มันลุ่มลูกคลูกหลานขนาดไหน แล้วเป็นสมาธิแล้วอยู่กับเราไหม เสื่อมหมดแน่นอน รับประกันได้ รับประกันได้เพราะอะไร

รับประกันได้ ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัตินะ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ถ้าเป็นสมถกรรมฐานแล้วถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้ มันก็ติดในสมาธินั้น เวลาติดในสมาธินั้น มัน

ก็พร้อมตอยุ่ที่นั่นแหละ สมาธิหวัตอ ตอนนี้เป็นนิพพานๆ ถ้าจิตมันเสื่อม มันสะดุดตอหงายท้อง
เลยละ สมาธิพร้อมตอ แล้วพร้อมตอแล้วตอต้องอยู่กับเรา ก็ไม่อยู่

สพเพ ธมฺมา อนตฺตา ชัดเจน ธรรมชาติของมันอยู่แล้ว ไม่มีอะไรคงที่หรอก มันแปรสภาพ
ของมันตลอดเวลา แล้วเวลาจะทำความสงบของใจนี้ล้มลุกคลุกคลานแค่ไหน ใช้ปัญญา
มากมายมหาศาลขนาดไหนมันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เวลามันปล่อยวางเข้ามา อื้อหึ่ม! อื้อ
หึ่ม! เราคิดว่าเรารู้ธรรม ได้ธรรม

ได้ที่ไหน

ถ้าได้นะ วิมุตติสุขมันต้องมีความสุขของเรา มันมีวิหารธรรมนะ

รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ยศถาบรรดาศักดิ์ โลกธรรม
๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มันเป็นของประจำโลกนี้ นี่ไง พ้นจากบ่วงที่เป็นโลก นี่บ่วงที่
เป็นโลก

พระอรหันต์ ๖๐ องค์พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์

ของที่มีอยู่ ของที่สัมผัสกันอยู่นี้ บ่วงของโลกทั้งนั้นนะ แล้วถ้ามีธรรมแล้วมีมาติดได้
อย่างไร ถ้ามีธรรม คนมีธรรมจะติดในบ่วงหรือ

ดูสิ นายพรานเขาดักสัตว์เป็นบ่วง เสื่อไปติดอยู่นั่นนะ นี่ไง ถ้าเอ็งมีสติปัญญา เอ็งไปติด
บ่วงนี้ได้อย่างไร ถ้าเอ็งมีวิหารธรรม

นี่มันยืนยัน มันไม่ใช่

บ่วงของโลก บ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์

บ่วงที่เป็นทิพย์ไง เวลาเทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ๆ เวลาเข้าฌานสมาบัติมันก็
เป็นไปได้ ฌานสมาบัติ ไปเที่ยวสวรรค์ ไปเที่ยวพรหม ไปได้ทั้งนั้นนะ แต่เขาไปได้ด้วยฤทธิ์ด้วย
ฌานเขาไง กาฬเทวิล กาฬเทวิลระลึกชาติได้ ๔๐ ชาติ เวลาไปนอนบนพรหมไถ เป็นสหายกับ
พระเจ้าสุทโธทนะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสูติ โลกธาตุนี้ไหวเลย

เขานอนอยู่บนพรหม เอ้! เกิดอะไรขึ้น

เจ้าชายสิทธัตถะเกิดแล้ว โอ้โฮ! ดีอกดีใจนะ เขาลงมา เห็นไหม มันเป็นอริยสัจตรงไหน
มันเป็นแนวทางพระพุทธศาสนาตรงไหน ไม่เห็นเป็น

เพราะอภิญญามันมีมาก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษามา อุทกดาบส
อาฬารดาบส สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ สมาบัตินี้ไง เวลาผลของวิญญะ มันไปโดยกำลังของฤทธิ์ได้
ทั้งนั้นนะ แล้วมันเป็นมรรคใหม่

๑. ไม่เป็น

๒. คิด สำคัญตนตัวเองยิ่งใหญ่

สพเพ ธมฺมา อนตฺตา มันเสื่อมหมดละ ยิ่งใหญ่ขนาดไหนเดี๋ยวก็ไปนอนค้างอยู่นั่นแหละ
เวลานอนค้างขึ้นมาทุกข์ยากทั้งนั้นนะ

นี่เขาว่า เขาว่าเพราะทำไมไม่เป็น เพราะคนอื่นเขาทำ

แต่ครูบาอาจารย์ของเราพระอรหันต์ เป็นหมดละ ทำได้ทั้งนั้นนะ แล้วรู้ด้วยว่านี่มีจณา นี่
แหละที่ทำให้มันติดข้อง นี่ถ้าติดข้อง มันต้องเข้าสู่สัมมามาก่อน เข้าสู่สัมมาแล้วมันรู้ตามความเป็น
จริงของมัน

เห็นไหม เราว่า เราว่า ศีล สมาธิ ปัญญา นี่ธรรมว่า ความเป็นธรรมไง สติธรรม สมาธิ
ธรรม ปัญญาธรรม แล้วมันชัดเจนว่า สุตมยปัญญาที่เขาโลดแล่นกันอยู่นี้ ว่าปัญญาฯ ฟังแล้วเข้าใจ

มันจะเป็นปัญญาไปได้อย่างไร นี่สัญญาทั้งนั้น ทรงจำธรรมวินัยฯ ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ
จิตลงสมาธิดี มันก็จำของมันไว้ เวลาพูดก็พูดแต่อดีตทั้งนั้นนะ เคยเป็นๆ แต่มันไม่เป็นใน
ปัจจุบันนี้หรอก

ถ้ามันเป็นในปัจจุบันนี้ไง สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วฝึกหัดพยายามค้นคว้า ถ้ามันเห็นสติปัฏฐาน ๔ เห็นสติปัฏฐาน ๔ ฝึกหัดใช้ปัญญาฯ ถ้าเห็นกายแล้วพิจารณากาย ถ้ามันแยกแยะได้ นั่นนะภาวนามยปัญญา มันจะเกิด

แล้วภาวนามยปัญญา มันเกิด มันเกิดจากใคร

มันเกิดจากจิตดวงนั้นที่ทำสมถกรรมฐานได้ ทำสมถกรรมฐานคือทำสมาธิเป็น ทำสมาธิได้ ทำสมาธิเป็นบาทเป็นฐาน พอทำสมาธิเป็นบาทเป็นฐาน ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันจะไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ คือมันเห็นกิเลสแล้ว แล้วถ้ามันเห็นกิเลสแล้วมันฝึกหัด ฝึกหัดโดยใช้ปัญญา แล้วไปไม่ได้หรอก พอฝึกหัดใช้แล้วมันล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นนะ

เริ่มต้นคนฝึกหัดใหม่ คนทำงานใหม่ คนฝึกงาน เด็กฝึกงานล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นนะ ถ้าเด็กฝึกงานล้มลุกคลุกคลานเพราะอะไร

หนึ่ง ตัวเองไม่เป็น เครื่องมือ วิธีการการกระทำนั้นล้มลุกคลุกคลาน แล้วเวลามันพยายามจะตั้งต้น พยายามจะตั้งหลักให้ได้

ถ้ามันตั้งหลักให้ได้ ตั้งหลักให้ได้เกิดจากอะไร ตั้งหลักไม่ได้ด้วย ตั้งหลักไม่ได้เพราะอะไร

ตั้งหลักไม่ได้เพราะสมถกรรมฐาน ฐานมันคลอนแคลน ฐานมันไม่มั่นคง

ถ้าครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรม ท่านให้วาง วางปัญญาซะ กลับมาทำความสงบให้มันคงขึ้น แล้วถ้าทำสติปัฏฐานมันคงขึ้น ทำความสงบได้แล้วมีกำลัง เวลาปล่อยแล้วมันจะใช้สติปัฏฐานต่อเนื่องไป ใช้ปัญญาต่อเนื่องไป ฝึกหัดใช้ปัญญามันจะเข้าใจแล้ว ที่มันล้มลุกคลุกคลาน อ้อ! สมาธิมันอ่อน สมาธิมันคลอนแคลน ถ้าพอมันมีสมถกรรมฐาน ฐานมันมั่นคงขึ้นมา เวลาใช้ปัญญาไป มันทะลุทะลวง มันก้าวเดินของมันไป แล้วก้าวเดินไป พอมันหมุน ภาวนามยปัญญา ธรรมจักร จักรมันเคลื่อนไ้ง ปัญญามันจะหมุนไ้

ความคิดเร็วกว่าแสง สมถกรรมฐานทำให้ความคิดหยุดได้หมดเลย นี่สมาธิ

สมาธิคือความคิดทั้งหมดหยุดคิด หยุดนิ่ง นั่นคือสมาธิ

สมาธิเกิดปัญญาไม่ได้ แล้วเวลาจะฝึกหัดใช้ปัญญา แล้วปัญญา พอถ้ามันจิตสงบแล้ว
โน้มนำไป ส่วนใหญ่แล้วเห็นไม่ได้ ไม่เห็น เพราะอะไร เพราะมันต้องมีवासना มันต้องมีความ
ละเอียดอ่อน แล้วมันมีการกระทำ เพราะอะไร

เพราะสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานมันจะแยกแยะของมันไป
แล้วถ้าปัญญามันเคลื่อนไปได้ มันจะเห็น มันจะสมบูรณ์ เพราะอะไร

เพราะเราเกิดมา เรามีการศึกษาแล้ว นี่สุดมยปัญญา เราฝึกหัด เราปฏิบัติอยู่นี่ จินตมย
ปัญญา จินตนาการเออ จินตนาการตรรกะ ความเห็น คิดร้อยแปด มันก็ลุ่มลึกลุ่มกลานไป พอ
มันเกิดภาวนามยปัญญา อ้อ! มันสมบูรณ์ด้วยสุดมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา
ไม่ต้องไปเถียงกับใคร เถียงกับใจตัวเองนี่แหละ เถียงกับกิเลสในใจตัวเอง นี่ธรรมว่า

เราว่า ธรรมว่า ไม่ใช่กิเลสว่า

เขาว่า กิเลสว่า

เขาเล่าว่า ความรำลึก ความจำมา การกระทำเคยเป็นแล้วจำไว้ นี่เขาเล่าว่าทั้งนั้นนะ นี่
กิเลสว่า

กิเลสว่าเพราะอะไร

เพราะมันว่างเปล่าไป ปฏิบัติแล้วไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน ได้อย่างเดียวคือประสบการณ์
คนฝึกงาน คนฝึกงานได้ประสบการณ์ในการฝึกงานนั้น แต่ผลงานนั้นมันไม่สมประกอบ ผลงาน
นั้นไม่สมบูรณ์แบบ มันจะเป็นผลงานไปไม่ได้ เพราะสพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ใจ สพฺเพ ธมฺมา อนตฺ
ตา ก็มันเป็นอนัตตา แล้วจับต้นชนปลายตรงไหน แล้วมีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน

ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เราตั้งสติของเราไว้ ฝึกหัดปฏิบัติของเรา

เวลาครูบาอาจารย์ อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธใจ

มันจะสูงส่ง มันคงดงามขนาดไหน เวลามันลุ่มลึกลุ่มกลาน มันไปไม่ได้หรือว่ามันจับ
ต้นชนปลายสิ่งใด พุทโธไว้ เพราะพุทโธไว้ ฐานมันมั่นคง

อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทธโธ ไม่เสีย

แต่เวลาวิปัสสนาไปแล้วใช้ปัญญาไปแล้ว

อู๋ย! พุทธโธมันไร้ดียงสา มันเป็นเรื่องของเด็กๆ มันไม่มีวุฒิภาวะ เดียวนี้ฉันใช้ขั้นปัญญาแล้ว ปัญญามันกำลังเลอเลิศแล้ว

ฐานมันไม่มีใจ หลกกลอยใจ เคว้งคว้างอยู่ในอวกาศใจ แล้วไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันไช่ข้างหน้าก็ไปไม่ได้ ใจของตน สู้ติจิต จิตแท้ๆ ก็จับมันไม่ได้

เพราะมันไร้ดียงสา มันของเล็กน้อย เราผ่านมาแล้ว เรายิ่งใหญ่ เรากำลังจะตรัสรู้เป็นพระพุทธรเจ้า

คูสิ กิเลสว่า

แต่ถ้ามันธรรมว่าๆ นะ จะสูงส่งขนาดไหน จะเศรษฐีภูมิพิขนาดไหน เขาก็มีเศษเงิน มีเงินเหรียญ เวลาใช้จ่ายจับจ่าย มันการทอน มันต้องใช้ทั้งนั้นนะ จะสูงส่งต่ำต้อยขนาดไหน ๑ สตางค์ ๒ สตางค์ ล้าน สองล้าน มีค่าเหมือนกัน แล้วมัน ๑ สตางค์ ๒ สตางค์กลับสำคัญด้วยทางบัญชี ๕๐๐ ล้านกับอีก ๒ สตางค์ สำคัญทั้งนั้นนะ

คนเป็นนะ ทุกอย่างมันสำคัญทั้งนั้น ถ้ามันสำคัญตามความเป็นจริง นี่ธรรมว่า ถ้าธรรมว่าๆ มันมีคุณธรรมในหัวใจของตน พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ แม้แต่ความเป็นทิพย์สมบัติก็หลอกไม่ได้ แม้แต่ความเป็นสิ่งที่เป็นเรื่องโลกๆ ก็หลอกไม่ได้

ไฉนนี้ไม่มีอะไรเลย จินตนาการหลอกไปหมดเลย จับต้นชนปลายไม่ได้เลย เขาว่าทั้งนั้น เขาว่า กิเลสว่า แล้วกิเลสมันยิ่งใหญ่ กิเลสมันครอบงำในหัวใจของตน เห็นไหม

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไฉ่ กราบธรรมๆ ธรรมที่ยิ่งใหญ่ตามความเป็นจริงไฉ่ วิมุตติสุขๆ ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไฉ่

เวลาเทศนาว่าการขึ้นมา พระอรหันต์พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ นี่เป็นพยานต่อกันไง ไม่ใช่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดอยู่พระองค์เดียว แล้วองค์อื่นไร้ค่าไม่เท่าเรา

พระอรหันต์เหมือนกัน พระอรหันต์ทั้งนั้น มาตรฐานเดียวกัน แต่อำนาจวาสนาแตกต่างกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด ในบรรดาสัตว์ ๒ เท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด

สิ่งที่ไม่มียोगค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาศึกษาค้นคว้าขึ้นมา ใครบ้างที่จะประพฤติปฏิบัติเอง เว้นไว้แต่พระปัจเจกพุทธเจ้า คนที่จะรู้ได้เองต้องเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้น

สาวกสาวกะที่ได้ยินได้ฟัง ขนาดที่ได้ยินได้ฟังขึ้นมาแล้วยังเชื่อว่าๆ กิเลสว่า ยังปลิ้นยังปลี่ยน หลอกแม้แต่ตัวเอง กิเลสมันหลอกตัวเอง กิเลสมันปั่นแต่ง แล้วกิเลสมันร้ายนัก นี่ไง พญามารๆ อวิชชาคือความไม่รู้ เพราะมันไม่รู้มันถึงได้หลอก หลอกไปทุกเรื่อง

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง มันเจริญในหัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น มันเจริญในหัวใจครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมขึ้นมา ถ้าเป็นธรรมขึ้นมา ท่านมีวิหารธรรม ท่านมั่นคงของท่านนะ ท่านวิมุตติสุข สุขโดยแท้จริง ไม่มีสิ่งใดมีค่าเท่า แล้วไม่มีสิ่งใดจะมาเทียบเคียง แล้วไม่มีสิ่งใดจะมาตีเสมอ เป็นไปไม่ได้

หลวงปู่มั่นใจ “ไอ้พวกแข่งหน้าแข่งหลัง ไอ้พวกเดินตามก็มี แต่น้อยมาก”

แข่งหน้าแข่งหลัง มันแข่งไปหมด แข่งทั้งหน้า แข่งทั้งหลัง คำว่า “แข่งหน้าแข่งหลัง” คือตัวจริงไม่มีใจ คือความเป็นจริงไม่มีใจ

หลวงตาพระมหาบัว ครูบาอาจารย์ที่ท่านเดินตามใจ ท่านเคารพหลวงปู่มั่นมหาศาล นี่เหมือนกัน ถ้าใครมีธรรมๆ ใจ จะเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเอาหลักเกณฑ์มาจากไหน จะเอาความจริงมาจากไหน อย่างน้อยก็ต้องเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่ตรัสรู้เอง แล้วอย่างชี้มาอย่างเรานี้มันจะเป็นอะไร เป็นพระอยู่นี่ยังเป็นชี้มาอยู่เลย แล้วมึงจะเอาอะไรไปเทียบเคียง

ฉะนั้น วันสำคัญในพระพุทธศาสนา ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดั่งาม ท่านจะพยายามเดิน
จงกรม นั่งสมาธิภาวนา ให้หัวใจของเราเป็นพุทธะ

ในปัจจุบันนี้หัวใจของเราตกอยู่ใต้พญามาร พญามารมันข่มขี่ มันข่มขี่ มันถึงชักลากชัก
จูงล้มลุกคลุกคลานกันอยู่ที่นี่ ทั้งๆ ที่ตำรับตำราก็มี

เวลาตัวอย่างที่ดีงาม เห็นไหม ตัวอย่างที่ดีงาม เวลาเราไปกราบครูบาอาจารย์ ทางเดิน
จงกรมของหลวงปู่มัน เขากันเอาไว้เลยนะ ไม่ให้เดินผ่าน เขาเคารพบูชากันไว้นะ สิ่งที่คุณ
อาจารย์ท่านเคยเดินจงกรม เห็นไหม

เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านบอกท่านไปอยู่ที่เมืองจันทน์ เวลาทางจงกรมของท่าน
แม้แต่ไอ้ช้าง คือหมา หมาของชาวบ้าน เวลามันวิ่งมา มันจะวิ่งอ้อมทางจงกรม

สัตว์นะ สุนัขมันยังรู้ที่สูงที่ต่ำ แม้แต่ทางเดินจงกรมของคุณครูบาอาจารย์มันยังเดินอ้อมนะ

หลวงตาพระมหาบัวท่านก็เห็น พระในยุคนั้นเห็นหมดนะ ไอ้ช้างๆ มันชื่อไอ้ช้าง สุนัขมัน
ชื่อไอ้ช้าง แล้วแม่ชีแก้วบอกเลย น่าเสียดาย ไอ้ช้างมันจะตาย นี้อาคตังสัญญาณูก่อน

อาจารย์สิงห์ทองเป็นคนถาม ไอ้ช้างตายแล้วมันจะไปไหน

มันจะไปเกิดเป็นมนุษย์ในกรุงเทพฯ เป็นลูกเศรษฐี นี่ไง เพราะอะไร เพราะมันเป็นสุนัข
แม้แต่ทางจงกรมของคุณครูบาอาจารย์มันไม่ข้าม มันอ้อม สุนัข แล้วมันจะหมดอายุขัย แล้วมันก็
ตาย ตายแล้วก็บอกว่ามันจะไปเกิดในกรุงเทพฯ เป็นลูกของเศรษฐี

นี่แม่ชีแก้ว

นี่หัวใจใจ นี่มันเป็นสุนัขนะ แล้วเราละ

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วมาบวชเป็นพระ วันนี้วันสำคัญทาง
พระพุทธศาสนา วันวิสาขบูชา วันเกิดของเจ้าชายสิทธัตถะ วันตรัสรู้ธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า วันลาวัณยะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วัณณะ กามภพ รูปภพ อรูป
ภพ จบ

ในพระพุทธศาสนา แล้วพระพุทธศาสนา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราเป็นพระ
ทำไมจิตใจของเราทำไมมันไม่ลง ทำไมจิตใจของเรามันไม่บูชา

ถ้ามันบูชาะ มันอีกเหิม เดินจงกรมตัวปลิวเลย

ธรรมดาเดินจงกรมยังกับเข็นครกขึ้นภูเขา ก้าวแต่ละขา ใ้โฮ! ยกแล้วยกอีก พุท โฮ ยก
ขา แต่ถ้าวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เดินตัวปลิวเลย เวลาเดินตัวปลิว เห็นไหม เดินนะ

หลวงปู่เจี๊ยะพูดประจำ มันเหมือนจะลอย แต่มันไม่ลอย มันจะเหาะไป

ท่านพูดเลย เวลาเดินจงกรมนะ เหมือนมันจะลอยๆ เหมือนมันจะขึ้น เหมือนเครื่องบิน
มันจะขึ้น แต่มันไม่ขึ้น ถ้ามันขึ้น เหาะเลย

เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติอยู่ในป่าในเขา มันทำของท่านด้วยความเคารพบูชา
ธรรมและวินัย

พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์

บ่วงที่เป็นโลก เครื่องบินตกหลุมอากาศนั่นนะ เครื่องบินขึ้น เครื่องที่บินลง วิทยาศาสตร์
ที่เขาคิดทางเทคโนโลยีของเขาได้ เทคโนโลยีมันก็เป็นเทคโนโลยีไง แต่เราเป็นไปโดยกำลังของ
เรา ไปคนเดียวทดสอบ เข้าสมาบัติ ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสาณัญ
จายตนะ วิญญูญาณัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ เข้าและถอย

แค่เราทำสมาธิใจ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิเป็นอย่างไรวะ แล้วสมาบัติเป็น
อย่างไรวะ แล้วถ้าคนเขาทำแล้ว ของมันโดยธรรมชาติของมัน แล้วกำลังเรามาจากไหน แล้วมัน
ไปอย่างไร นี่พูดถึงฌานสมาบัติ อภิญญา ไม่ใช่มรรค แล้วมึงไปติดอะไรกันวะ ภาวนาก็ภาวนา
ไม่เป็น แม้แต่ฌานสมาบัติมันก็เป็นเรื่องของโลกๆ แล้ว

แล้วถ้ามันจะเข้าสู่อริยสัจใจ วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ถ้าวันสำคัญทาง
พระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาคืออะไร

พระพุทธานุสา ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ อริยสัจ สัจจะความจริงใจ ถ้าสัจจะความจริง จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจใจ จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ

จิตนี้คือจิตใครล่ะ

นี่ไง เราว่า จิตของเรา เรามีสติปัญญาหรือไม่ อะไรก็ทำแล้ว งานในโลกนี้เขาทำได้ เราก็ทำได้ งานในโลกนี้เขาทำอย่างไร เขามี เราก็มี ศีล สมาธิ ปัญญา เขามีก็เรื่องของเขา แล้วเอามาเป็นของเราไม่ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น เราเท่านั้นเป็นผู้ฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา แล้วถ้าเราเท่านั้นที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เราต้องการสัมมาทิฐิความชอบธรรมด้วย เราไม่ต้องการมิจฉา เราไม่ต้องการสิ่งที่มันเหลวแหลก เราไม่ต้องการสิ่งที่มันชักจูงออก เราไม่ต้องการทิฐิมานะ เราไม่ต้องการสิ่งใดที่เราได้แล้วเราคิดว่าเป็นของเรา

ไม่เป็น เพราะอะไร

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ เวลาทุกข์ดับ มรรคสามัคคี ถ้าศีล สมาธิ ปัญญา ต่างคนต่างใหญ่ มันไปไหน

เวลามันจะสามัคคีกันนะ รวมกัน รวมกันเป็นธัมมจักขุ แล้วบดบีกีเลส เอ็งไม่เอาใช้ไหม เอ็งไม่ต้องการใช้ไหม แล้วต้องการ ต้องการอย่างไร เวลาปัญญา ปัญญามันเกิดอย่างไร มันสมบุรณ์แบบอย่างไร กุปปธรรม อกุปปธรรมไง สัพเพ ธมฺมา อนัตตา แน่นอน อกุปปธรรมไม่ใช่ อนัตตา อกุปปธรรม ฐานะไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่มีการแปรสภาพ โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี พระอรหันต์ อกุปปธรรมพ้นจากอนัตตา

ถ้าไม่พ้นจากอนัตตา มันก็แปรปรวนสิ มันก็ไม่อยู่ของมันนะสิ มันก็จะเป็นเงินของเราใช้ไหม เงินของเราก็อยู่ในกระเป๋าเราไง เงินของเรามันจะต้องให้ใครมามีส่วนด้วย

อกุปปธรรม ธรรมส่วนตัว ธรรมของจิตดวงนั้นถึงจิตตาวาณา จิตดวงนั้นไง พุทฺธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จิตเราตื่นตัวหรือไม่ จิตเราตื่นเร็งหรือไม่ จิตเราบูชาหรือไม่

แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไปนะ จิตที่บูชามันอหังการ มันอสังการ มันส่งออกหมดแหละ

จิตที่มันตื่นตัวมันบูชา แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมามันสงบระงับเข้ามา จิตตภาวนา จิตสงบ ระงับไป สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงานใจ ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันก็เป็นทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีดับทุกข์ นิโรธ ขณะดับทุกข์ อกุปปธรรม อธรรมะที่จะพ้นจากอนัตตา นี่ไง เป็นสมบัติของจิตดวงนั้น

ฉะนั้น จิตเท่านั้นเป็นผู้สัมผัสธรรม สัมผัสสังขาร ตาอ่านแต่ตัวอักษร แล้วก็ใช้สมอง จินตนาการคิดพิจารณา แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจัง จิตมันจะเป็นของมันไป เห็นไหม

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ใจของผู้มันจะสำคัญ

จิตตภาวนาๆ ถ้าจิตมันดีขึ้น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเวลาท่านดูแลลูกศิษย์ของท่านใจ จิตเป็นอย่างไร จิตที่มันเป็นขึ้นมาแล้วมันมีสติปัญญาของมัน มันธรรมสังเวช เวลาสิ่งใดที่มัน สะเทือนใจนะ โอ้โฮ! มันสะเทือนใจ มันสังเวช เกิดมาทำไม ปฏิบัติเจียนอยู่เจียนตาย

เวลาครั้งพุทธกาล พระเจ้าจุลาลงกา เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมา เขาบอกว่า ถ้าป่วยทางตา ถ้าไม่นอนรักษา ไม่หยอดตา ตาบอดแน่ๆ เลย

ตามันจะบอด ตามันจะเป็นไป มันก็ห่วงความเพียรของตน จะนั่งสมาธิภาวนา ถือนศีล ชิกตลดอดพรรษานี้ เอาจริงเอาจังขึ้นมา เวลาวันจะออกพรรษา เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมามันเต็มใจของมัน เวลามรรคมันเคลื่อน มรรค จิตตภาวนาใจ จิตที่มันสงบระงับ จิตที่มันภาวนาของมัน แล้วปัญญาที่มันเกิดขึ้น เวลาธัมมจักขุ จักรมันเคลื่อนไป

ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันสมบูรณ์แบบของมัน เวลาธัมมจักขุ มันเคลื่อน คือศีล สมาธิ ปัญญา คือดำรงชอบ งานชอบ เพียรชอบ ถ้ามันสมดุขของมัน พอดีของมัน

เวลาประพฤติปฏิบัติไป เดี่ยวปัญญามันมากขึ้นไป มันก็เข้าใจ เดี่ยวสมาธิมันมากขึ้นไป มันก็ทะลุปรุโปร่ง แต่ไม่ขาด ไม่ดับ กิเลสมันปลิ้นมันปล่อน กิเลสมันฉีกตัว มันหลบมันหลีก

ตลอดเวลา กิเลสมันบังเงา บอกบรรลุดุธรรมแล้ว ใช้ปัญญาหนหนึ่งเป็นโสดาบัน หนที่ ๒ สกิทาคามี หนที่ ๓ อนาคามี หนที่ ๔ เป็นพระอรหันต์ กิเลสมันยังหัวเราะเยาะ

เขาแล้วว่า กิเลสมันข่มขี่ กิเลสว่า ไม่ใช่เราว่า เราว่าก็ยังกิเลสอยู่เต็มหัวใจ

ธรรมว่า ถ้าเป็นธรรม สัจธรรมนั้น นี่ไง สิ่งที่ว่าปัญญา ปัญญาธรรม เวลาธรรมมันเกิด มันมหัศจรรย์ในตัวของมันเอง เวลามันสำรอก เวลาสำรอกนี้ตทั้งคปทาน

เวลาคนภาวนาๆ ใช้สติใช้ปัญญา อู้ย! อู้ย! มันสำรอก สำรอกนี้มันเข้าใจๆ แต่มันไม่จบ หรอก เวลาสติ ทำความสงบของใจเข้ามา สัมมาสมาธิมันจับ เวลาจับ เวลาพิจารณาใช้ปัญญาๆ เวลามันตัด มันตัดด้วยปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา

เวลาศีล สมาธิ ปัญญา มันสมดุขของมัน เวลามันนิโรธ มันดับ มันขาด นั่นละเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นไป บุคคล ๔ คู่ ถ้าบุคคล ๔ ขึ้นมา เห็นใหม่ สิ่งว่าจิตตภาวนา สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงในพระพุทธศาสนา แล้วเวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันเป็นความจริงท่ามกลางหัวใจของบุคคลคนนั้น หัวใจบุคคลคนนั้นมีสติธรรม มีสมาธิธรรม ปัญญาธรรม แล้วมรรคสามัคคี มรรครวมตัว รวมตัวจนคาคการณ์ไม่ได้ คาคาหมายไม่ได้

ชิปปาปัญญา ผู้ที่ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติง่ายรู้ยาก ปฏิบัติมากปฏิบัติน้อย ปฏิบัติต่างกัน นี่เพราะเป็นเวรกรรมของสัตว์ สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม ใครสร้างเวรสร้างกรรมแตกต่างกันมาอย่างไร

เวลาเราพิจารณากายๆ ครูบาอาจารย์ของเราส่วนใหญ่พิจารณากายทั้งนั้น มีครูบาอาจารย์บางท่านเท่านั้นที่พิจารณาจิต พิจารณาจิตมันจะแตกฉานในธรรม

ถ้าพิจารณากายมันเข้าใจในธรรม มันชำระล้างกิเลสต้นหาความทะยานอยากในใจของตน แต่จะเอารูปแบบอย่างนั้นมาอธิบาย เวลาเทศนาว่าการ

มันถึงว่า อะไรก็พิจารณากายๆ แล้วกายใครวะ

พิจารณาตุ๊กตาใจ พิจารณาที่เขาว่าใจ

แต่ถ้ามันคนเห็นจริง เอ้อเหอ! เอ้อเหอ! พิจารณากายอย่างนี้เอง แล้วพิจารณากายอย่าง
นี้เอง จบใหม่ ขาดใหม่ ถ้าไม่ขาดแล้วเสื่อมสภาพไป จบ สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้น
เป็นอัน

แต่ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงนะ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ดับแล้วพิจารณาของมันไป เรา
ไม่อ่อนแอ เราไม่โลเล เราไม่มีมารยาสาไถย

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเป็นธรรมชาติความจริง
สัมมาทิฐิความถูกต้องชอบธรรม อย่างมาก ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี

๗ ปี เราพยายามของเรา เราพยายามชวนชวายเป็นของเรา เราพยายามปฏิบัติของเรา มัน
จะทุกข์มันจะยากขนาดไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกข์ที่สุด หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น
ท่านปฏิบัติมาขนาดไหน มีตำรับตำราแต่ไม่มีครูบาอาจารย์นะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ หลวงปู่มั่น ตำรับตำรา ประเทศไทย
เป็นประเทศพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ มีนักปราชญ์ราชบัณฑิตในประเทศไทย
มากมายมหาศาล แล้วตัวเอง เห็นไหม ถ้าจะเรียนจบ ๙ ประโยค กว่าจะมาปฏิบัติ เรียนจบ ๙
ประโยคแล้วก็ปัญญาท่วมหัว ปัญญามากมายมหาศาล แต่หาตัวเองไม่เจอใจ มีเจ้าคุณอุบาลีฯ
เป็นผู้ที่ปรึกษา

เวลาสัจจะความจริงเป็นความจริงขึ้นมา ทางตำรับตำรามันก็หมดจรรยา หลวงปู่มั่นเก่ง
หลวงปู่มั่นชำนาญในการปฏิบัติ เจ้าคุณอุบาลีฯ ท่านชมเิง ท่านมันเก่ง ท่านมันคืออายุพรรษา
น้อยกว่า เป็นลูกศิษย์ อาจารย์เป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิต เวลามาคุยปรึกษาหารือกันเิง ด้วย
ต่างคนต่างมีเป้าหมาย ต่างคนต่างอยากพิสูจน์เิง ต่างคนต่างอยากจะพ้นทุกข์เิง ถึงที่สุด
ในทางวิชาการกับในทางภาคปฏิบัติเิง กึ่งกลางพระพุทธศาสนาเิง

ท่านมันเิงเิง เวลาเราพิจารณาปัจจุสมุปบาท ท่านมันยังรู้ว่าเราพิจารณาอะไร ทั้งๆ ที่
เราไม่ได้บอก

นี่เวลามันเป็นจริงเป็นจัง จิตตภาวนาเิง

ว่าจิตของใครละ จิตของหลวงปู่มั่น ก็หลวงปู่มั่นเป็นผู้ที่ใช้สติใช้ปัญญาในการวิปัสสนา
จิตของเจ้าคุณอุบาลีฯ เจ้าคุณอุบาลีฯ ก็พิจารณา แล้วบอกใคร คนมีนักปราชญ์ราชบัณฑิตเขา
จะไปบอกใคร ความรู้สึกนึกคิดในใจใครจะรู้

แต่ธรรมะรู้ ธรรมะเข้าไปตีแผ่ ธรรมะเข้าไปแยกแยะ ธรรมะเข้าไป แล้วผู้ที่ปฏิบัติจะรู้
เพราะจิตตภาวนาไง เพราะทุกคนก็เข้าไปสู่สัจจิจิตของตัวเอง จิตของตัวเองนั่นแหละ เรารู้เราเห็น
ได้ เราเข้าสู่สัจจิจิต จิตได้สำนึกของเรา

แล้วผู้ที่ปฏิบัติเขาไม่เคยทำเลย แล้วเขาจับพลัดจับผลูอยู่หนึ่ง แล้วเขาคุยเรื่องภาวนานะ
แต่เขาไม่เคยรู้จักจิตเขาเลย เขาทำสมาธิไม่เป็นเลย เขาไม่เห็นอะไรเลย แต่จำขึ้นปากคนอื่นเขาไป
มันจิตเห็นจิตเป็นมรรค

จิตไหน จิต จ.จวน สละอิ ต.เต่าหรือ

จิตจริง ๆ เป็นความรู้สึก

กิเลส อุปกิเลส สว่างใสว่ ผ่องใส ความว่าง เป็นอุปกิเลส ตำราบอกไว้ชัด ๆ ความว่าง
นั้นนะ แสงสว่างนั้นนะ นั่นแหละอุปกิเลส ๑๖ กิเลสอย่างละเอียด เอ็งรู้จักเปล่า

ถ้าเอ็งยังไม่รู้จักกิเลส เอ็งจะฆ่ากิเลสได้อย่างไรวะ

กิเลสมันอยู่ในหัวใจ

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ ต่างคนต่างปฏิบัติไง แล้วจิตได้สำนึก
ของแต่ละบุคคลเวลามันตีแผ่มา เห็นไหม หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เจ้าคุณอุบาลีฯ นิพพานสุข
นิพพานดิบ สอุปาทิเสสนิพพาน อนุปาทิเสสนิพพาน

หลวงปู่เสาร์ เห็นไหม “ทำให้มันดู มันยังไม่เอา แล้วจะไปสอนอะไรมัน”

เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา นี่ครูบาอาจารย์ของเรา

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันวิสาขบูชา กึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง
เรามีครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติมาแล้ว แล้วท่านพ้นกิเลสไปแล้ว ท่านมีวิมุตติสุขในใจของ

ท่าน แล้วท่านก็เป็นพระธรรมดาๆ ไม่เห็นมีกิริยาท่าทางวิเศษไปกว่าภิกษุสงฆ์ในประเทศไทยเลย แต่ภิกษุสงฆ์เคารพบูชาท่านมาก บูชาเพราะกลิ่นของศีลกลิ่นของธรรม ไม่ใช่กลิ่นของกิเลส กลิ่นของความมักมากอยากใหญ่ในโลก ไม่ใช่

ในบรรดาสัตว์ ๒ เท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จิตใจของเรา ถ้าทำสมาธิได้ ผู้รู้ พุทโธ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน จิตใจของเรา พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน แล้วถ้าวิปัสสนาคือสมบัติของเรา คือการฝึกหัดของเรา จิตเห็นจิต จิตเห็นวิปัสสนาญาณ จักขุญาณเกิดจากจิต จักขุญาณจะชำระล้างกิเลสในใจของตน

วันสำคัญในทางพระพุทธศาสนา ให้เป็นวันสำคัญของจิตเรา ให้เป็นวันสำคัญของความมุนานะ มีการกระทำให้เป็นประโยชน์กับหัวใจของเรา เอวัง